

Activiteitenplan omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Betreffende de das op terrein VIP Varsseveld

In opdracht van Gemeente Oude IJsselstreek

Colofon

Activiteitenplan omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit betreffende de das op terrein VIP Varsseveld

Opdrachtgever Gemeente Oude IJsselstreek
Contactpersoon [REDACTED]

Opdrachtnemer Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel

Rapportnummer 2825

Auteur [REDACTED]

Controle [REDACTED]

Status Definitief

Publicatiedatum 27 januari 2024

Foto voorblad Dassenburcht (bijburcht) in plangebied (foto [REDACTED])

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden veeleelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Colofon	1
1. Algemene informatie	3
2. Werkzaamheden en planning	5
2.1 Beschrijving werkzaamheden	5
2.2 Werkwijze werkzaamheden	6
2.3 Planning werkzaamheden	6
3. Verbodsbepalingen	7
4. Ecologisch inventarisatie: achtergrond	8
4.1 Natuuronderzoek Hofskamp Oost fase III	8
4.2 Melding dassenburcht	8
4.3 Methode inventarisatie	8
5. Ecologisch inventarisatie: resultaten	10
5.1 Das	10
6. Effecten	14
6.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit	14
7. Maatregelen	15
7.1 Preventieve maatregelen (om overtreding te voorkomen)	15
7.2 Tijdelijke maatregelen	15
7.3 Permanente maatregelen	16
7.4 Effectiviteit maatregel	21
7.5 Afhankelijk derden	22
7.6 Uitvoering maatregel: monitoren	22
8. Alternatieven	23
8.1 Alternatieve locatie	23
8.2 Alternatieve inrichting	23
8.3 Alternatieve werkwijze	24
8.4 Alternatieve planning	24
9. Gunstige staat van instandhouding	25
9.1 Staat van instandhouding	25
Bijlage 1: Tekening kunstburcht	27

1. Algemene informatie

Projectnaam

VIP Varsseveld

Projectlocatie

Het Varsseveld Industriepark (VIP Varsseveld)

Naam aanvrager

Gemeente Oude IJsselstreek

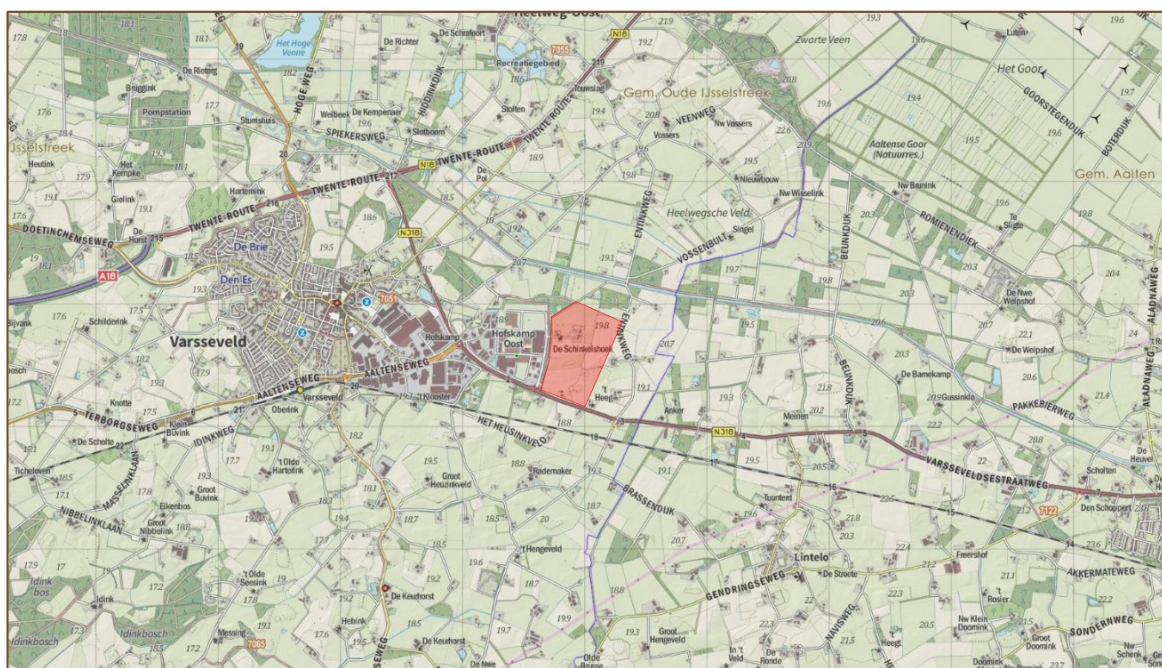
Staringstraat 25

7081 BN Gendringen

Contactpersoon:

e-mailadres @oude-ijsselstreek.nl

Ligging plangebied

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood omkaderd)

2. Werkzaamheden en planning

2.1 Beschrijving werkzaamheden

In de periode tussen 2009 en 2018 is de werkgelegenheid in de Gemeente Oude IJsselstreek gegroeid met 5% en in Varsseveld met maar liefst 22%. Om deze positieve lijn te kunnen voortzetten, wordt gestart met de planvorming van bedrijventerrein Hofskamp-Oost III. Hiermee breidt het bedrijventerrein Hofskamp-Oost in Varsseveld uit met een hoogwaardig bedrijventerrein met een netto oppervlak van circa 25 hectare. De uitbreiding van het industrieterrein gaat het Varsseveld Industriepark, afgekort VIP Varsseveld heten.

Bloeiende maakindustrie

Oude IJsselstreek kent een bloeiende innovatieve maakindustrie waarbij een groot aantal specialistische bedrijven elkaar versterkt, bijvoorbeeld doordat zij toeleveranciers zijn van elkaar. In de Achterhoek beslaat de maakindustrie 17% en in de gemeente Oude IJsselstreek is bijna een kwart van alle werkgelegenheid te vinden in deze sector.

In de Maakindustrie100, een jaarlijks overzicht van de 100 best presterende maakbedrijven van Nederland, is Oude IJsselstreek sinds het bestaan van deze lijst vertegenwoordigd. In 2019 haalde een Varssevelds bedrijf zelfs de top 8. Varsseveld in het bijzonder heeft een cluster van maakindustriebedrijven met een hoog innovatief gehalte.

Werkgelegenheid

In de gemeentelijke Economische Beleidsvisie, die in februari 2018 unaniem door de gemeenteraad is vastgesteld, is vastgelegd dat de gemeente zich richt op het behoud van bestaande werkgelegenheid en zo mogelijk nieuwe werkgelegenheid genereert. Uitgifte van bedrijfskavels is een krachtig ruimtelijk instrument om de economische dynamiek te faciliteren en aan te jagen.

In het Coalitieprogramma is de ontwikkeling van VIP Varsseveld als een belangrijke opgave geprioriteerd.

Fases

De ontwikkeling van VIP Varsseveld staat niet op zichzelf, maar maakt deel uit van een gefaseerde ontwikkeling van het bedrijventerrein Hofskamp-Oost. In het Beeldkwaliteitsplan Hofskamp-Oost II in 2004 is deze derde fase al opgenomen. Fase I en II zijn inmiddels gerealiseerd. De gemeenteraad heeft in 2018 een voorkeursrecht op de gronden in het gebied van fase III (VIP Varsseveld) gevestigd en stelde in 2019 een ontwikkelkrediet beschikbaar. De planvorming van VIP Varsseveld kan nu gestart worden om een hoogwaardig bedrijventerrein met een netto oppervlak van circa 25 hectare te ontwikkelen. Daarbij gaat de gemeente uitvoerig in op thema's die groene en duurzame vormen van inrichting en gebruik stimuleren. De gemeente blijft tegelijkertijd ook werken aan kwaliteitsverbetering van bestaande bedrijventerreinen.

2.2 Werkwijze werkzaamheden

De periode van het uitvoeren van de werkzaamheden in het kader van aanleg van het VIP Varsseveld en de wijze waarop worden afgestemd op de ecologie van de das en de eisen die het Kennisdocument Das (BIJ12, versie 1.0, juli 2017) stelt bij het vernielen of beschadigen van vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van de das.

2.3 Planning werkzaamheden

Een exacte planning van de werkzaamheden is nog niet bekend.

Naar verwachting zullen de eerste werkzaamheden (1ste fase ontwikkeling VIP Varsseveld) op de locatie van het toekomstige bedrijventerrein in Q4 van 2025 worden uitgevoerd.

De werkzaamheden in deze periode bestaan voornamelijk uit het bouwrijp maken van het Varssevelds Industrie Park (VIP), het slopen van de reeds ecologisch ongeschikte gemaakte gebouwen en het verwijderen van alle groenstructuren. Het verwijderen van de groenstructuren omvat o.a.:

- Tuinbeplantingen op de erven van de Aaltenseweg 99/99a/99b, Aaltenseweg 101/101a en Aaltenseweg 103;
- Bosschages, braamstruwelen, solitaire knotwilgen, meidoornstruweel, e.d.

De laatste werkzaamheden worden in de 4e kwartaal 2029 afgerond.

De planning kan nog eventueel aangepast worden op de ecologie van en het gebiedsgebruik door de das. Er wordt hierbij rekening gehouden met uitvoering van de werkzaamheden. Deze vinden bijvoorbeeld niet plaats tussen zonsondergang en zonsopgang.

Verder wordt rekening gehouden met het broedseizoen (globaal van 15 maart – 15 juli), aangezien verschillende soorten broedvogels in het plangebied en de directe omgeving verwacht worden. Er wordt gewerkt buiten het broedseizoen, of er wordt ruim voor het broedseizoen gestart, waarbij het terrein ongeschikt gemaakt wordt als nestlocatie voor broedvogels, zodat vestiging voorkomen wordt.

In dit activiteitenplan worden maatregelen besproken waarmee negatieve effecten op de das zoveel mogelijk worden voorkomen en waar voorkomen niet mogelijk is, worden gecompenseerd.

3. Verbodsbepalingen

3.1 Omgevingswet

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor art. 11.54 lid 1b Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) in verband met art. 5.1 lid 2g Omgevingswet (Ow).

Art. 5.1 lid 2g Ow: *Het is verboden zonder omgevingsvergunning de volgende activiteiten te verrichten: een flora- en fauna-activiteit*

Art. 11.54 lid 1b Bal: *Het verbod, bedoeld in artikel 5.1, tweede lid, aanhef en onder g, van de wet, om zonder omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten, geldt voor: Het opzettelijk beschadigen of vernielen van de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A.*

De omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor het beschadigen en/of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen ten aanzien van de in bijlage IX onder A (Bal) genoemde zoogdiersoort das (*Meles meles*), voor de periode 1 oktober 2025 – 1 januari 2030. Verwacht wordt dat de werkzaamheden die leiden tot een overtreding (het bouwrijp maken van de grond) plaatsvinden in deze periode en zijn afgerond voor 1 januari 2030. In deze periode is extra tijd gerekend om onverhoopte vertraging door onvoorziene omstandigheden op te kunnen vangen.

Het wettelijk belang van de omgevingsvergunning, zoals bedoeld in artikel 8.74l lid 1 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), betreft het belang genoemd onder art. 8.74l lid 1b onder 6 Bkl:

Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een flora- en fauna-activiteit als bedoeld in artikel 11.54 van het Besluit activiteiten leefomgeving, wordt de omgevingsvergunning alleen verleend als de activiteit nodig is in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

Bij dit project gaat het om de volgende beschermde soorten en verbodsbepalingen:

Soort	Verbod(en)		Belang
Das (<i>Meles meles</i>)	Artikel 11.54 lid 1b Bal in verband met art. 5.1 lid 2g Ow.	Het beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen	Artikel 8.74l lid 1b onder 6 Bkl

Toelichting wettelijk belang

De gemeente Oude IJsselstreek richt zich op het behoud van bestaande werkgelegenheid en genereert zo mogelijk nieuwe werkgelegenheid, conform de in 2018 vastgestelde gemeentelijke Economische Beleidsvisie. Uitbreiding van bedrijventerrein Hofskamp Oost met fase III, ook bekend als het Varsseveld Industrie Park (VIP), is één van de activiteiten waarmee invulling wordt gegeven aan dit voornemen.

4. Ecologisch inventarisatie: achtergrond

4.1 Natuuronderzoek Hofskamp Oost fase III

Op basis van een uitgevoerde quickscan natuurtoets (SA rapport 2103, Quickscan natuurtoets bedrijventerrein Hofskamp-Oost fase III, 2020) is gebleken dat gericht onderzoek naar diverse beschermde soorten noodzakelijk was.

Tijdens het in 2020-2021 uitgevoerde natuuronderzoek zijn van de strikt beschermde huismus, kerkuil en gewone dwergvleermuis vaste rust- en verblijfplaatsen in en net buiten het plangebied aangetroffen. Voor deze soorten is een ontheffingsaanvraag beschermde soorten, begeleid met onder andere een activiteitenplan, ingediend. Deze ontheffing (zaaknummer 2022-006776) is op 8 september 2022 verleend.

Voor de in 2020 uitgevoerde quickscan natuurtoets in Hofskamp-Oost fase III) is, uit raadpleging van de NDFF, gebleken dat in de periode 1 januari 2010 - 19 maart 2020 geen waarnemingen van de das uit het plangebied en directe omgeving bekend zijn. Uit het veldbezoek voor de quickscan natuurtoets op 11 maart 2020 zijn ook geen aanwijzingen vastgesteld dat het plangebied en direct aangrenzende delen in gebruik zijn als leefgebied door de das. Tijdens diverse aanvullende onderzoeken in 2020-2021 zijn verder ook geen aanwijzingen die duiden op aanwezigheid/gebruik van de das in de vorm van sporen, wissels en burchten vastgesteld.

4.2 Melding dassenburcht

In 2023 is door omwonenden melding gemaakt van de aanwezigheid van een bezette dassenburcht op de locatie van het toekomstige bedrijventerrein (Hofskamp Oost fase III/VIP Varsseveld). Naar aanleiding van deze melding heeft de gemeente Oude IJsselstreek Staring Advies opdracht gegeven voor het in beeld brengen van het actuele gebruik van de das in het plangebied en directe omgeving.

4.3 Methode inventarisatie

Bij het bepalen van de methode van aanvullend onderzoek is gekozen voor de richtlijnen van het Kennisdocument Das van BIJ12 (versie 1.0, juli 2017) en de Handleiding voor het inventariseren van dassenburchten' van Zoogdiervereniging (oktober 2007).

Verspreidingsgegevens das

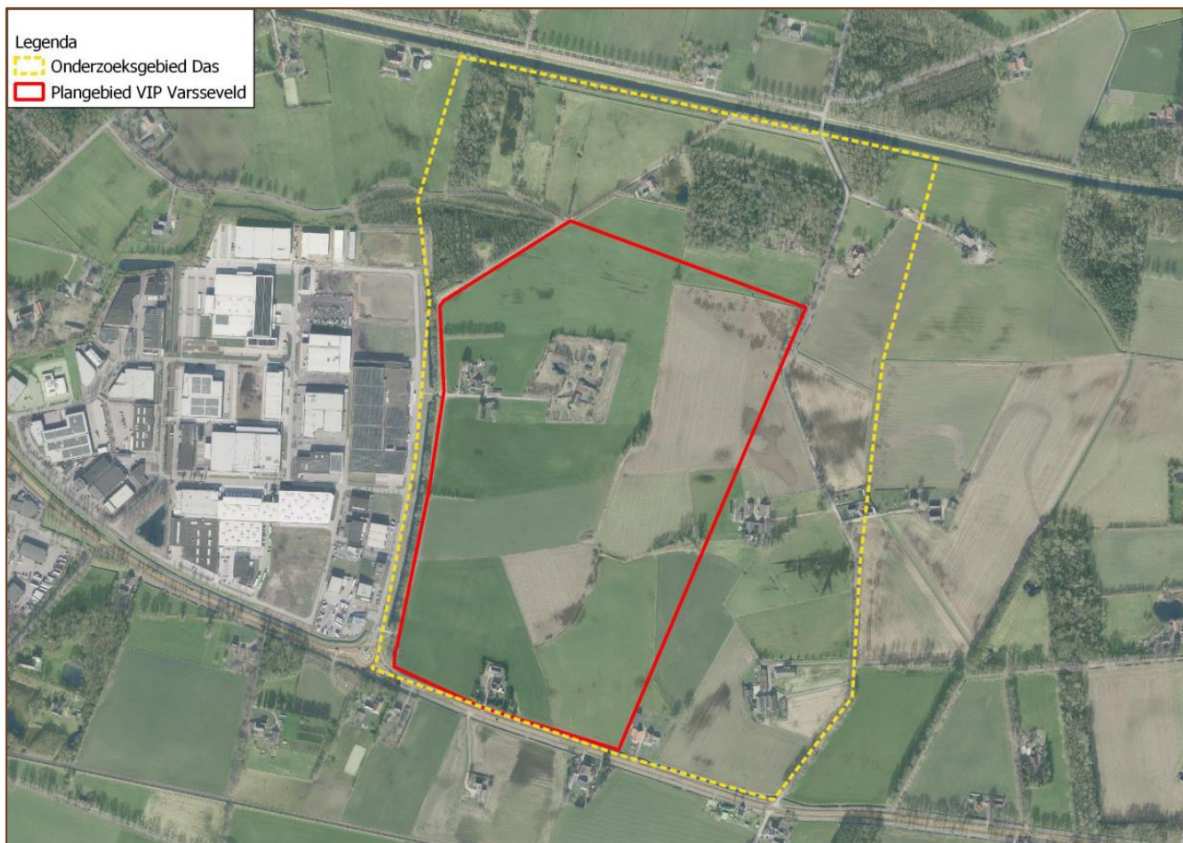
Er is als eerste stap gebruik gemaakt van reeds beschikbare verspreidingsgegevens van de das, voornamelijk uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). Met de beschikbare gegevens is een indicatie gekregen van de omvang van de aanwezige populatie in het plangebied en (wijde) omgeving van de das. Voor een straal van 10 kilometer rond het plangebied is de NDFF geraadpleegd op aanwezigheid van gegevens van de das. Om een historisch overzicht te krijgen van de das in het plangebied en omgeving zijn vanaf 1980 alle beschikbare NDFF-gegevens van de das opgevraagd.

Verkennde inventarisatie

Tijdens een éénmalig veldbezoek op 8 november 2023 is nagegaan of er dassen in het gebied en in de directe omgeving (zie figuur 3 voor de ligging van het plangebied en het onderzoeksgebied voor de das) aanwezig zijn. Tijdens dit bezoek is o.a. aangegeven voor welke functies (bijvoorbeeld voortplanting, rustverblijf, foerageren, migratieroute) de das het plangebied en directe omgeving gebruikt. Op basis van dit veldbezoek is gebleken dat er mogelijke vaste voortplantingsplaatsen en/of rustplaatsen aanwezig zijn. Om 100% het gebruik van deze locaties en de functie vast te stellen is hiervoor gericht onderzoek uitgevoerd.

Gericht onderzoek dassenburchten

Conform het 'Kennisdokument Das' van BIJ12 (versie 1.0, juli 2017) is bezetting van de aangetroffen burchtlocaties onderzocht met behulp van camera's ('cameravallen') in de periode 16 november t/m 18 december 2023. Op basis van de beelden is aan- of afwezigheid van de das aangetoond en bepaald welke functie(s) de burcht heeft voor de das. De wildcamera's zijn zo geplaatst, dat de openingen van de dassenpijpen zichtbaar zijn en zodoende verschillende gedragingen als markeren, voorbijlopen, burcht betreden, snuffelen (foerageren), eten, graven en paren rond de burchtlocatie opgemerkt kunnen worden.

Figuur 3. Luchtfoto van het plangebied en het onderzoeksgebied voor de das.

5. Ecologisch inventarisatie: resultaten

5.1 Das

Verblijfplaatsen

Van de das is de volgende vaste rust- en verblijfplaats binnen de begrenzing van het plangebied VIP Varsseveld aangetroffen:

- **Bijburcht**

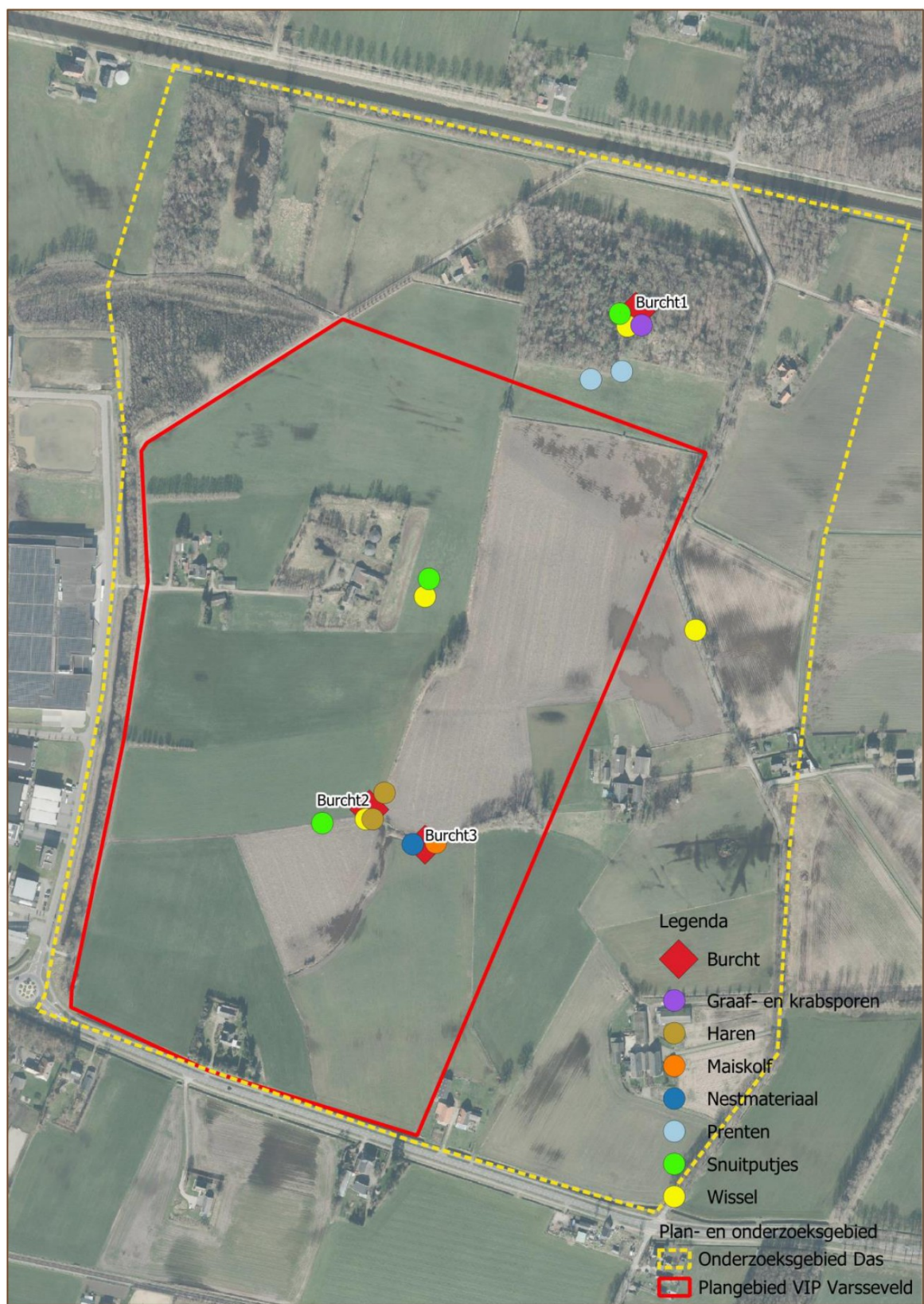
Op basis van de verkennende inventarisatie van 8 november 2023 is geconcludeerd dat de beide burchtlocaties in het plangebied (burcht 2 en 3: zie figuur 4), door de beperkte grootte, alleen geschikt zijn als bijburcht. Tijdens de periode van onderzoek met wildcamera's is vastgesteld dat beide burchten incidenteel door een das worden bezocht. Mogelijk worden beide burchtlocaties door een en dezelfde das afwisselend gebruikt.

Buiten de begrenzing van het plangebied VIP Varsseveld is verder de volgende vaste rust- en verblijfplaats van de das aangetroffen:

- **Kraamburcht/-verblijfplaats.**

Op basis van de grootte van de burcht in het bosperceel aan de Entinkweg (burcht 1: zie figuur 4) en de (verse) sporen rondom de ingangen (pijpen) is tijdens de verkennende inventarisatie van 8 november 2023 geconcludeerd dat deze burchtlocatie geschikt is als hoofdburcht of eventueel als wisselburcht. Tijdens de periode van onderzoek met wildcamera's zijn (minimaal) 4 dassen tegelijkertijd bij deze burcht aangetroffen. Deze burchtlocatie is in gebruik als kraamburcht/-verblijfplaats.

Zie figuur 4 voor de locaties van de aangetroffen vaste rust- en verblijfplaatsen van de das.

Figuur 4. Locaties van verse (bewonings)sporen van de das.

Foerageergebied en omgevingscheck

Tijdens het gericht onderzoek is geconcludeerd dat het plangebied een belangrijke foerageerfunctie heeft voor de dassenclan die de kraamburcht bewoond.

Eisen aan de omgeving

Dassen hebben hun leefgebied in een grote variatie aan biotopen. De dassenburchten komen voor in loof-, dennen- en gemengde bossen, houtwallen, heggen, boomgaarden, akkers en weilanden. Ze komen ook voor in spoordijken, vuilnisbelten, langs randen van kanalen en rivieren, dijken en onder wegen. De das verdedigt een territorium waarin hij het gehele jaar door voedsel kan vinden. De grootte van dit territorium varieert van 50 tot 150 hectare. In een gebied vol kleine bosjes, wallen, heggen, hoogstamfruit-boomgaarden, akkers, weilanden en poelen, zal een das in een kleiner gebied het hele jaar door voedsel kunnen vinden, dan in een groot productiebos met alleen hier en daar een akker. Een groter territorium is niet nodig en kost dan ook alleen maar onnodig veel energie. Belangrijke onderdelen om te foerageren zijn gebieden waar het hele jaar eten te vinden is, zoals bemeste graslanden met gras korter dan 5 centimeter. In zulke graslanden kan de das op gemakkelijke wijze veel wormen vinden. Ook in oude en structuurrijke eikenbossen en bosjes kan hij het hele jaar voldoende en een gevarieerd aanbod aan voedsel vinden. Er zijn ook onderdelen, zoals (maïs)akkers, hoogstamboomgaarden en ruigten, die in een bepaald deel van het jaar geschikt zijn om voedsel in te zoeken. Deze onderdelen zijn van belang voor het opbouwen van een vetlaag om de winterperiode mee door te komen. De locatie van dassenburchten (verblijfplaats) wordt bepaald door factoren als voedselaanbod, beschutting, aanwezigheid van water en aanwezigheid van geschikt nestmateriaal. Dassenburchten worden onderverdeeld in 4 categorieën: hoofdburcht; wisselburcht; bijburcht en vluchtpijp. Deze kunnen binnen het territorium van een dassenfamilie aangetroffen worden.

Aanwezigheid geschikt leefgebied in omgeving plangebied

Rondom het plangebied bevinden zich bospercelen, houtsingels en struwelen die geschikt zijn als verblijfplaats. In de omgeving van het plangebied bevinden zich geschikte foerageerplekken in de vorm van graslanden, (maïs)akkers, ruigten, hoogstamfruit-boomgaarden, poelen en de oeverzone van de Boven-Slinge.

Bereikbaarheid geschikt leefgebied

Juvenile of subadulte dassen, die zelfstandig zijn geworden, zwerven uit op zoek naar een nieuw leefgebied/vestigingsplaats, maar dispersie kan ook optreden bij volwassen dieren. Bij dispersie naar nieuw leefgebied kunnen jonge dassen meer dan 20 kilometer afleggen. Bij de das vindt dispersie van de jongen vooral plaats in de periode juni tot en met november. Dassen kunnen zich dus ook tijdelijk ophouden in een gebied buiten bestaande territoria.

Geschikt leefgebied met potentiële verblijflocaaties bevindt zich op korte afstand van de functionele leefomgeving (foerageergebied en vaste rust- en verblijfplaatsen), voornamelijk ten noorden, noordwesten en oosten van het plangebied. Tussen het (potentieel) geschikt leefgebied en het huidige leefgebied bevinden zich voornamelijk agrarische percelen, een enkele verspreid gelegen (woon)boerderij en woonhuis, sloten, de Boven-Slinge en infrastructuur. Barrières als grote wateroppervlakten, drukke infrastructuur en lichtverstoring zijn hier afwezig. Uit het door

Natuurbank Overijssel opgestelde rapport 'Effectbeoordeling Das Varsseveld' (Projectnummer en versie: 6882 versie 1.0) is gebleken dat onderzoek naar wissels in de omgeving van het plangebied sporen van dassen laat zien nabij de Entinkbrug. Op basis van deze waarnemingen is het aannemelijk dat dassen ook foerageren ten noorden van de Boven-Slinge. Door de korte afstand van het huidige leefgebied en (potentieel) geschikt leefgebied, de aanwezigheid van verbindingen tussen de leefgebieden en aanwezigheid van alternatieven is kolonisatie van alternatieve leefgebieden mogelijk.

Dispersiemogelijkheden richting westen/zuidwesten zijn door de aanwezigheid van het bedrijventerrein Hofskamp Oost en de woonkern Varsseveld niet mogelijk. Dispersie in zuidelijke richting is eventueel wel mogelijk, maar is door aanwezigheid van drukke infrastructuur (Aaltenseweg / N318 Varsseveld-Aalten) minder kansrijk, met een grotere kans op verkeersslachtoffers. Ten zuiden van de N318 Varsseveld-Aalten is voldoende potentieel geschikt leefgebied in de vorm van graslanden, akkers, houtsingels en bosschages e.d. aanwezig.

Dassen zijn territoriaal en blijven het gehele jaar binnen hun territorium. Er is geen sprake van seizoensgebonden migratie.

6. Effecten

6.1 Effect werkzaamheden: kwaliteit en kwantiteit

Das

Tijdelijke effecten

n.v.t.

Permanente effecten

Door de geplande werkzaamheden is er sprake van permanent verlies van één verblijfplaats (bijburcht) van één exemplaar van de das. Deze verblijfplaats bevindt zich deels in een takkenhoop (tuinafval) met brandnetelruigte en deels in een braamstruweel grenzend aan een greppel en een graspad. Beide burchtlocaties vormen samen één verblijfplaats (bijburcht) en bevinden zich in het oostelijke deel van het plangebied.

Door de geplande werkzaamheden wordt een deel van het foerageergebied, en daarmee ook het functioneren van de bijburcht en de nabijgelegen kraamburcht, aangetast. De graslanden in het plangebied worden waarschijnlijk het gehele jaar als foerageergebied gebruikt. De aanwezige maïsakkers zijn vooral in augustus en september van belang als er kolven aanwezig zijn. Ook na de oogst, als er ondergeploegde maïskolven te vinden zijn, zijn ze van belang voor de das. Het op de maïsakkers gevonden voedsel is van groot belang voor het aanleggen van een vetlaag voor de winter.

Cumulatieve effecten

Er is geen sprake van een cumulatief effect op de populatie van de das.

7. Maatregelen

In onderstaande tabel zijn de te treffen mitigerende en compenserende maatregelen voor de das samengevat. In de paragrafen 7.1 t/m 7.4 worden deze maatregelen nader toegelicht.

Tabel 1 Overzicht maatregelen das.

Soort waarop negatief effect wordt verwacht	Vermijden gevoelige periodes	Tijdelijke mitigatie	Ongeschikt maken of verjagen ruim vóór de ingreep	Permanente mitigatie
Das	Er kan geen gunstige periode worden aangegeven om de werkzaamheden uit te voeren. Werkzaamheden moeten zo veel mogelijk vermeden worden binnen een straal van 20 meter van de dichtstbijzijnde toegang tot een dassenburcht. Is dat niet mogelijk, dan moeten de werkzaamheden plaatsvinden in de periode dat de burcht niet in gebruik is als voortplantingsplaats, dus in de periode van 1 juli tot 1 december. Hetzelfde geldt voor activiteiten die alleen effect hebben op het foerageergebied van de das.	N.v.t.	Passieve dassenverhuizing: vaste rust- en verblijfplaats (bijburcht) ongeschikt maken voorafgaand aan de werkzaamheden. Ongeschikt maken gebeurt buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode = van 1 december tot 1 juli. Uitvoering van passieve dassenverhuizing in overleg en/of in samenwerking met Das&Boom.	Aanleggen van een kunstburcht (zoveel mogelijk) binnen het territorium van de bewoonde bijburcht. Ontwerp en aanleg in samenwerking met Das&Boom.

7.1 Preventieve maatregelen (om overtreding te voorkomen)

Das

De volgende preventieve maatregelen zullen worden genomen:

- Ongeschikt maken van de bijburcht buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode (1 december – 1 juli). In overleg en/of samenwerking met Das&Boom;
- Aanbieden van alternatieve vaste rust- en verblijfplaats, binnen het territorium van de bijburcht, in de vorm van een kunstburcht. Ontwerp en aanleg in samenwerking met Das&Boom;
- Opstellen ecologisch werkprotocol;
- Versturende werkzaamheden, het bijhouden van een logboek, ecologische controle en ongeschikt maken bebouwing onder begeleiding van ecologisch deskundige.

7.2 Tijdelijke maatregelen

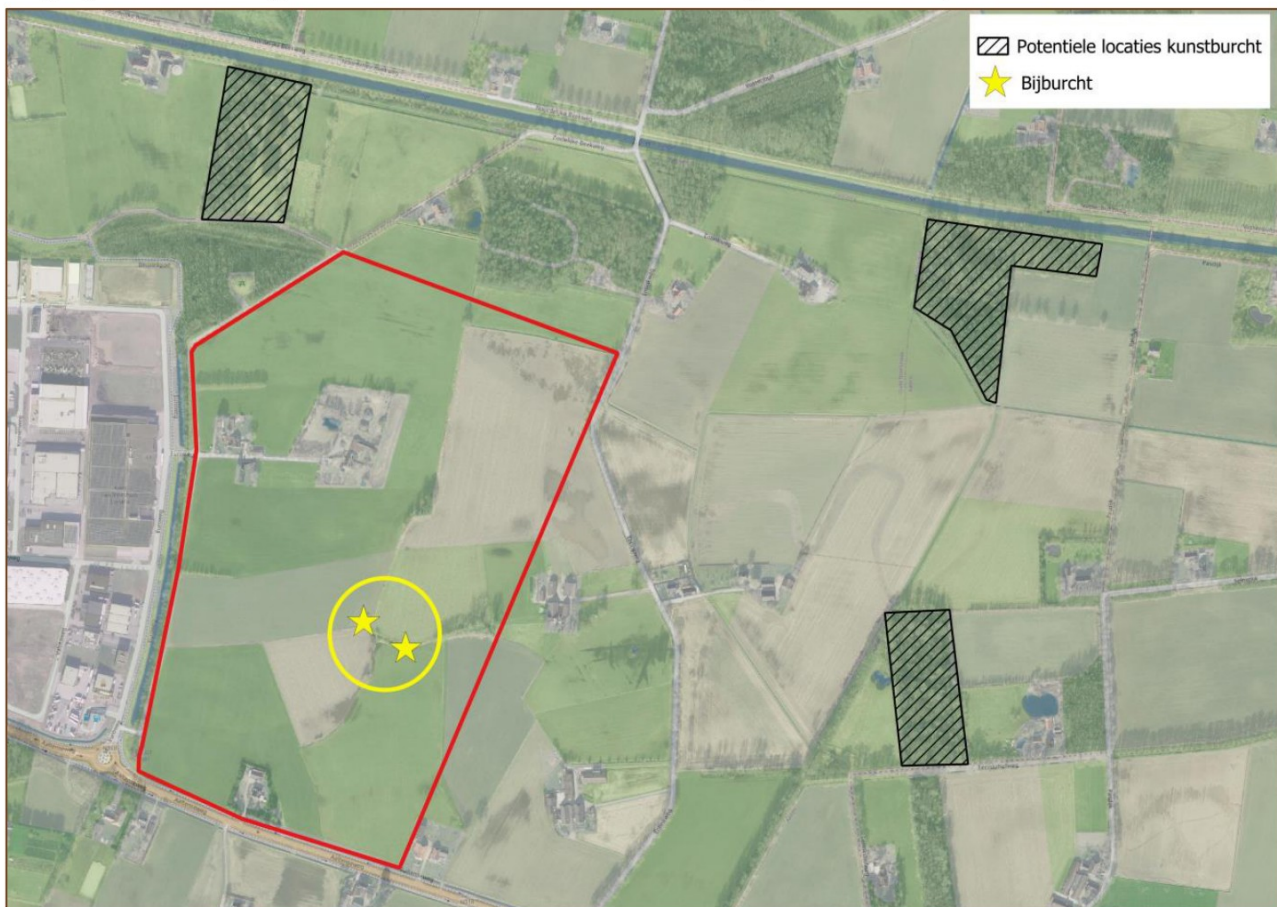
Tijdelijke maatregelen zijn niet van toepassing. Er worden direct permanente maatregelen genomen.

7.3 Permanente maatregelen

Ter mitigatie van de verblijfplaats van de das (bijburcht) wordt binnen het territorium van de das een permanente voorziening in de vorm van een kunstburcht gerealiseerd.

Kunstburcht

De bijburcht in het plangebied wordt vernietigd door de geplande ruimtelijke ontwikkeling van het bedrijventerrein VIP Varsseveld. Binnen het huidige territorium moet gezocht worden naar mogelijkheden voor (de aanleg van) een nieuwe verblijfplaats in de vorm van een kunstburcht als vervanging voor de bijburcht en als tijdelijke uitwijkmogelijkheid. De kansrijke locaties voor aanleg van de kunstburcht bevinden zich vooral ten noorden en ten oosten van het plangebied op 600-800 meter afstand van de huidige verblijfplaats. De aanleg van een kunstburcht is alleen mogelijk indien de eigenaar en/of beheerder van de beoogde locatie coöperatief is.

Figuur 5. Ligging potentieel geschikte bospercelen voor de aanleg van een kunstburcht.

De locatie waar de aanleg van een kunstburcht wordt gepland, moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Ligging nabij de huidige verblijfplaats, en binnen het territorium van de bewoonde bijburcht;

- Voldoende rust op en rond de kunstburcht; overdag (vanaf 07.00 uur) geen incidentele versturende activiteiten binnen 50 meter van de burcht, s' nachts (vanaf 19.00 uur) binnen 200 meter;
- Voldoende dekking aanwezig;
- Jaarrond voldoende gevarieerd voedselaanbod aanwezig;
- Uitwisselingsmogelijkheden met nabijgelegen dassenfamilies.

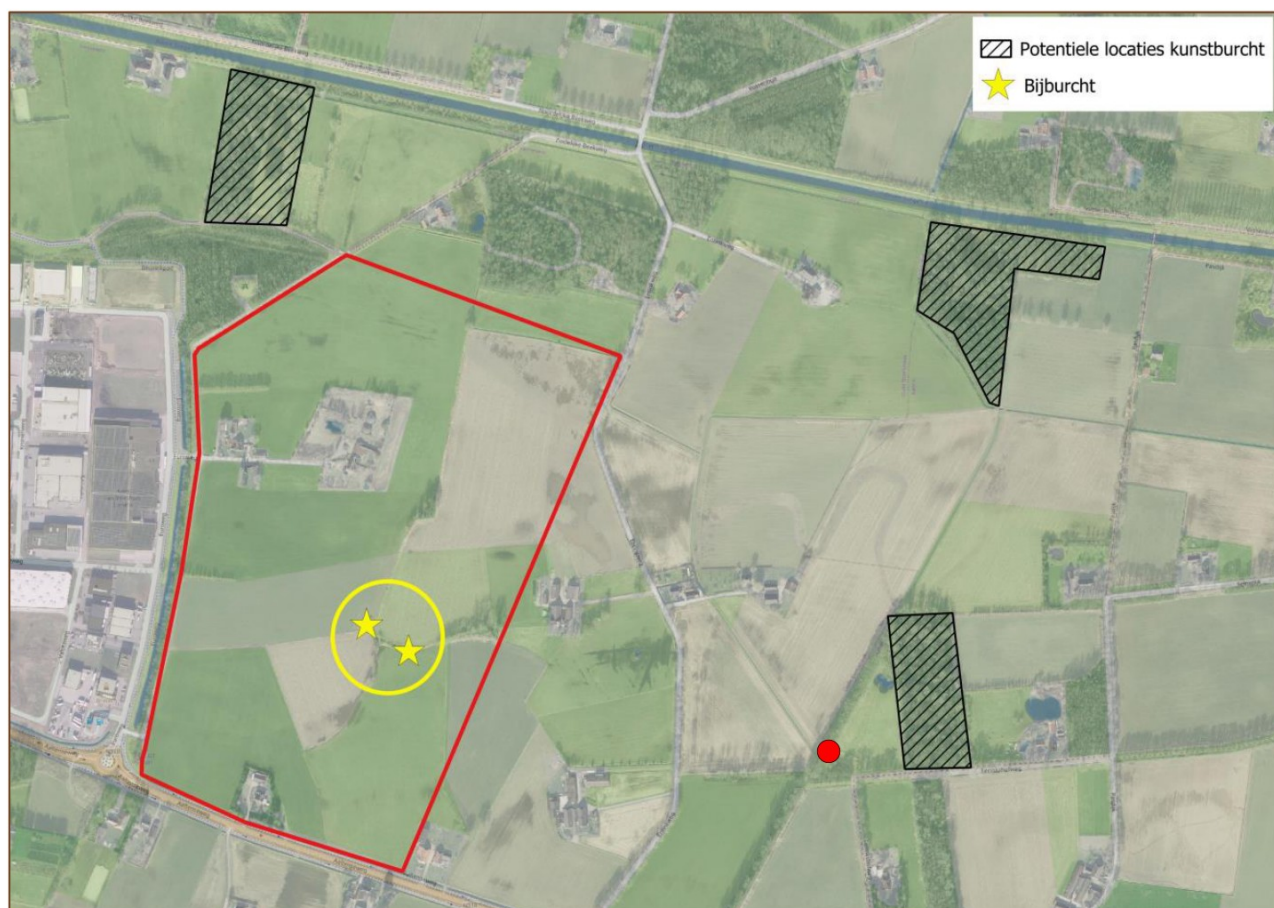
De drie beoogde potentiële mitigatielocaties voldoende aan bovenstaande eisen.

Definitieve locatie kunstburcht

In overleg met de heer Hesse van Das&Boom is een locatie van de kunstburcht bepaald (zie figuur 6). Tijdens een veldbezoek met de Hesse is vastgesteld dat de meest geschikte locatie zich buiten de eerder bepaalde zoekgebieden ligt. Na uitvoering van een veldbezoek op 3 december 2024 is door de heer Hesse van Das&Boom, voor de potentiële kunstburchtlocatie, een ontwerp opgesteld. Echter betreffende locatie ligt direct naast een waterschapssloot waar regelmatig gerecreëerd wordt (wandelaars, motorcrosser/offroad motoren) en daarnaast is deze locatie vanaf de Entinkweg zichtbaar, wat mogelijk extra verstoring kan opleveren. Daarom is, in overleg met de gemeente Oude IJsselstreek, gekozen om de kunstburcht ongeveer 50 meter noordelijker te plaatsen. Voor deze locatie is reeds volledige medewerking van de eigenaar ([REDACTED] Pasdijk 3, 7122 NT Aalten) van de houtsingel/aanliggend graslandperceel voor de bouw van een burcht verkregen.

Voor deze locatie geldt:

- Locatie ligt verder van de Entinkweg en overige doorgaande wegen af;
- Het ligt op privé-terrein en is niet zichtbaar (houtsingel wel);
- De eigenaar van het privéterrein heeft toestemming gegeven voor de aanleg. De eigenaar [REDACTED] woont aan de Pasdijk 3, net ten oosten van de kunstburchtlocatie. Rond zijn woonhuis is privéterrein, ingericht als natuurgebied met o.a. een grote poel en weiland met begrazing door Galloway-runderen (<https://www.galloway-beweiding.nl/>);
- Voldoende rust (burchtlocatie wordt afgeschermd door houtsingel, gelegen naast privéterrein/grasland);
- Locatie ligt nabij geschikt en toegankelijk foerageergebied (diverse maisakkers, kort beheerde graslanden, weilanden);
- Locatie is via het grasland ook goed toegankelijk voor de aanleg van de kunstburcht. Toegang tot het perceel is mogelijk via een zandweg/-pad vanaf de Aaltenseweg;
- Er ligt al veel zand voor de aanleg van de kunstburcht.

Figuur 6. Ligging kunstburchtlocatie (rode stip).

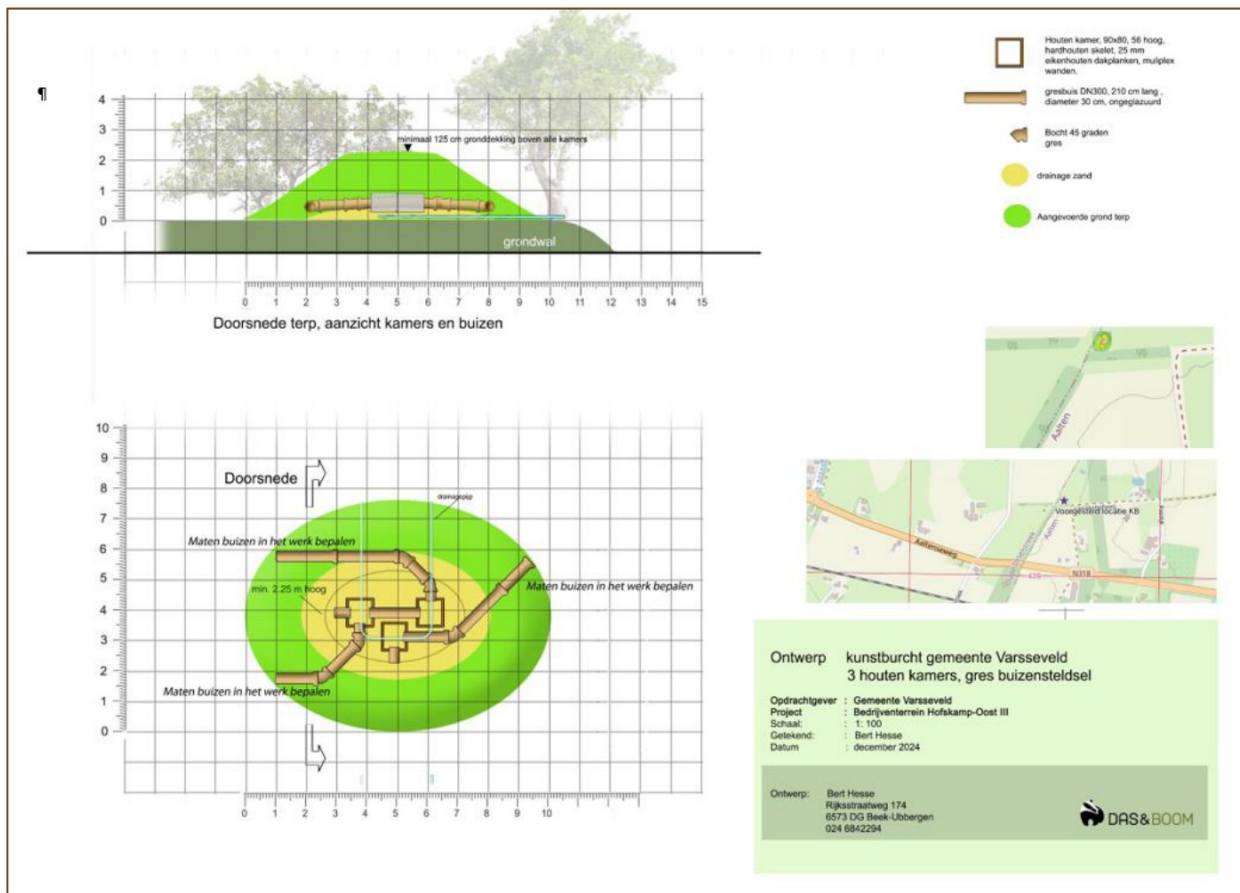
Kunstburcht

Onder een 'kunstburcht' verstaat Das&Boom een functioneel alternatief voor een bestaande dassenburcht, inclusief een gangstelsel en 2 of meerdere kamers.

Das&Boom heeft voor de betreffende locatie een basisontwerp ontwikkeld, die voldoet aan de eisen die dassen stellen aan hun onderkomen. Droog, geen inkijk, geen tocht, een constant binnenklimaat, kamers waar een aantal dassen samen in passen, maar ook niet te groot, mogelijkheden om het gangstelsel vanuit de aangelegde kamers en pijpen zelf aan te passen en uit te breiden en veilig begaanbare routes naar de locatie van de burcht. Afhankelijk van het verwachte aantal dassen kan het aantal kamers worden aangepast. Kunstburchten kunnen worden aangelegd als losse terp maar ook in een bestaand talud.

Om plaats te bieden aan minstens één das dient de kunstburcht een grootte te hebben van ten minste 25 m², 1,5 meter hoogte in het centrale deel en een natuurlijk gevormde taludhelling van 1:2 (zie figuur 7). De kunstburcht wordt voorzien van twee kamers en drie pijpen (gresbuizen). De kamers worden gevormd door op de kop geplaatste bijpassende systeempotten of metselwerk met baksteen. De precieze ligging van de pijpen wordt tijdens de aanleg op de locatie bepaald onder begeleiding van een ecooloog. De dassen hebben de mogelijkheid de burcht verder zelf uit

te bouwen. Deze voorziening kan dan vertrouwd worden bij de das en kan als tijdelijke of permanente uitwijklocatie dienstdoen.

Figuur 7. Ontwerp kunstburcht das (bron: Das&Boom). Zie voor een grotere versie Bijlage 1.

Foerageergebied

De kans dat de hoofdburcht (kraamburcht/-verblijfplaats) buiten het plangebied tijdelijk wordt verlaten door verstoring door de geplande ruimtelijke ontwikkeling is afwezig. De afstand van de hoofdburcht (kraamburcht/-verblijfplaats) tot het plangebied bedraagt circa 110 meter.

Er moet jaarrond voldoende voedselaanbod zijn op bereikbare afstand van de hoofdburcht (kraamburcht/-verblijfplaats) en bovendien er moet voldoende gebied zijn waarin de adulte dieren van december t/m juni op korte afstand (500 meter²) van de kraamburcht/-verblijfplaats ongestoord kunnen foerageren.

Volgens het Kennisdocument Das, dient 120% van het verloren primair leefgebied en 50% van het verloren secundair leefgebied gecompenseerd te worden.

Primair foerageergebied is foerageergebied waar de das voor het grootste deel van het jaar zijn voedsel vandaan haalt (graslanden en oude loofbossen). In secundair foerageergebied haalt de das maar een deel van het jaar zijn voedsel ((maïs)akkers, ruigtes).

De geplande ruimtelijke ontwikkeling vindt plaats in de foerageergebieden ten zuiden van de burcht. Binnen de cirkel van 500 meter gaat foerageergebied tijdelijk (gedurende de werkzaamheden) of permanent verloren (oppervlakte bedrijventerrein VIP Varsseveld). Het gaat om primair foerageergebied in de vorm van grasland en deels secundair foerageergebied in de vorm van maïsakkers, braakland/ruigte en natuur/waterberging (zie figuur 7).

Naar schatting gaat, binnen de cirkel van 500 meter rond de kraamburcht/-verblijfplaats ongeveer 7,2 ha. primair foerageergebied en 7,4 ha. secundair foerageergebied van de das verloren.

Figuur 7. Kaart foerageermogelijkheden in een straal van 500 meter rond de dassenburcht (roze ster). Bron: Boer&bunder. Rode cirkel: Entinkbrug.

In de door Natuurbank Overijssel uitgevoerde omgevingscheck (zie rapport 'Effectbeoordeling Das Varsseveld' (Projectnummer en versie: 6882 versie 1.0)) is gebleken dat aangetroffen wissels in de omgeving van het plangebied recente sporen van dassen laten zien nabij de Entinkbrug (zie figuur 7 voor de locatie van de brug), net ten noorden van het bos waar de kraamburcht bevindt. In het rapport is geconcludeerd dat ten noorden en oosten van de huidige kraamburcht ruim voldoende primair leefgebied beschikbaar is en andere belemmerende factoren (drukke verkeersaders e.d.) ontbreken. De functionaliteit van de kraamburcht wordt dan ook niet aangetast. Er is geen sprake van overtreding van een verbodsbepaling (beschadigen/vernielen van de burcht).

Het nieuwe bedrijventerrein zal vermoedelijk door de dassen die de familieburcht en de nieuwe kunstburcht bezetten benut worden, maar de gelet op de nieuwe inrichting en het beheer van de groenstroken, is er wel sprake van afname van areaal primair foerageergebied. Met name de wegbermen en het retentiegebied aan de noordzijde vormen secundair foerageergebied voor dassen omdat deze terreinen uit grasland bestaan.

Voor de locatie van de kunstburcht is in het rapport 'Effectbeoordeling Das Varsseveld' (Projectnummer en versie: 6882 versie 1.0) geconcludeerd:

- *De nieuwe burchtlocatie wordt aangelegd in geschikt dassenleefgebied ten oosten van de huidige verblijfplaats. Dassen zijn in staat foerageergebied te benutten rondom de nieuwe burchtlocatie. Dit foerageergebied is kwalitatief gelijkwaardig aan het foerageergebied rond de huidige verblijfplaats. Het grondgebruik is gelijk, er is geen sprake van verhoogde mortaliteit en het gebied rondom de nieuwe burchtlocatie behoort niet tot een ander dassenterritorium. Gelet op de schaal van het landschap, is deze iets kleinschaliger, dan in de huidige situatie.*

Voor gedetailleerde informatie met betrekking tot de omgevingscheck en de beschikbaarheid van primair/secundair foerageer-/leefgebied voor de das rond de huidige en de te behouden kraamverblijfplaats en de nieuwe kunstburchtlocatie zie het rapport 'Effectbeoordeling Das Varsseveld' (Projectnummer en versie: 6882 versie 1.0), opgesteld door Natuurbank Overijssel.

7.4 Effectiviteit maatregel

Das

Hieronder staat per **preventieve/tijdelijke maatregel** aangegeven hoe de effectiviteit en duurzaamheid ervan geborgd wordt.

- **Ongeschikt maken van de bijburcht buiten de kwetsbare kraam- en winterperiode (1 december – 1 juli). Alleen in overleg en/of samenwerking met Das&Boom.**
 - Opstellen van aanpak ongeschikt maken bijburcht in overleg en/of samenwerking met Das&Boom.
 - Het ongeschikt maken van de bijburcht moet plaatsvinden vanaf enkele maanden na realisatie van de kunstburcht, zodat de mogelijk negatieve invloed van menselijke geur aan de bijburcht op de kans dat dassen de burcht innemen wordt beperkt tot het minimale.
 - Bij een passieve verplaatsing wordt de bijburcht steeds onaantrekkelijker gemaakt voor de das. Daarbij wordt geleidelijk de aantrekkelijkheid van de burcht afgebouwd en wordt er in een bepaald stadium een raster aangelegd rond de burcht. Daarin zitten openingen, waardoor de das nog wel kan komen en gaan. Uiteindelijk, als duidelijk is dat de dassen de alternatieve plek gevonden hebben, worden in die openingen one-way poortjes geplaatst.
- **Opstellen ecologisch werkprotocol.**

- Een deskundige op het gebied van das stelt een ecologisch werkprotocol op. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en de inhoud is bij de betrokken werknemers bekend. De activiteiten worden aantoonbaar volgens dit protocol uitgevoerd.

7.5 Afhankelijk derden

Voor het plaatsen van de kunstburcht is men afhankelijk van de medewerking van derden, aangezien deze voorziening in de directe omgeving van het plangebied aangebracht moet worden, maar er geen geschikt terrein in eigendom van de gemeente beschikbaar is.

Voor de realisatie van de kunstburcht is toestemming verleend door de eigenaar en beheerder van het betreffende perceel, namelijk [REDACTED] Zie pagina 19 voor verdere informatie.

7.6 Uitvoering maatregel: monitoren

De bijburcht kan pas worden verwijderd als is aangetoond dat deze verlaten is en de das de kunstburcht heeft ingenomen. Monitoring is derhalve noodzakelijk om deze maatregel op de juiste manier uit te voeren (zie ook paragraaf 7.4). De juiste wijze van monitoring wordt vastgesteld in overleg met Das & Boom en wordt vastgelegd in het EWP.

8. Alternatieven

8.1 Alternatieve locatie

Het VIP Varsseveld gaat onderdeel uitmaken van het bestaande bedrijventerrein Hofskamp Oost in Varsseveld. In gemeente Oude IJsselstreek en in omliggende gemeenten is constant behoefte aan ruime bedrijfskavels. Hierdoor kunnen de extra kavels bijdragen aan de 'groeiambitie' van het bedrijventerrein.

De gewenste uitbreiding van bedrijventerrein in Varsseveld op de locatie ten oosten van bedrijventerrein Hofskamp Oost-II is hard nodig. Op het bestaande bedrijventerrein Hofskamp-Oost II zijn er anno 2024 nagenoeg geen uitgeefbare kavels meer beschikbaar. De vraag naar bedrijfskavels houdt nog steeds aan. Dit tekent de economische positie van de gemeente Oude IJsselstreek en Varsseveld in het bijzonder, met name waar het gaat om Smart Industry. Zowel in Ulft/Gendringen als in Varsseveld is op dit moment nog (beperkt) aanbod te vinden. Echter is een aanzienlijk deel van de kavels al in optie bij geïnteresseerde partijen. Met name in de kern Varsseveld ontstaat er op korte termijn een tekort aan aanbod. De bestaande bedrijventerreinen lopen hier tegen hun grenzen aan. De oplossing voor het te kort aan bedrijfskavels ligt deels in het op gang brengen van ketenverplaatsing waardoor, door de verplaatsing van het ene bedrijf, ruimte gecreëerd kan worden voor de uitbreiding of vestiging van een ander bedrijf. Hiermee kan echter niet het gehele tekort worden opgelost. Voor de korte termijn is er daarom behoefte aan 10 hectare bedrijventerrein en op de lange termijn (vanaf 2025 t/m 2030) 30 tot 50 hectare.

Realisatie van de gewenste bedrijfskavels op een andere locatie is niet mogelijk omdat er geen andere locaties zijn binnen de gemeente die qua ligging, omvang en bestemming in aanmerking komen voor een dergelijk bedrijventerrein. Bovendien is uitbreiding van een bestaand industrieterrein minder invasief op het gebied van landschap, natuur en wonen dan het realiseren van een nieuw bedrijventerrein op een locatie waar nog geen bedrijventerrein is gevestigd. Tenslotte is de onderhavige locatie al langere tijd in beeld en is voor deze locatie reeds een ontheffing verleend in het kader van beschermde soorten, waardoor het toevoegen van een extra soort minder verstreckende gevolgen heeft voor beschermde soorten dan het realiseren van een bedrijventerrein op een andere locatie, waar het onderzoek in het kader van beschermde soorten en natuurgebieden geheel opnieuw zou moeten worden uitgevoerd.

8.2 Alternatieve inrichting

Het plangebied wordt ingericht als industriepark. Dit is een intensief ingericht en gebruikt verstedelijkt terrein, waar weinig tot geen voedsel voor de das te vinden is en fysiek geen ruimte is voor de aanwezigheid van een burcht. In theorie zouden er bij de inrichting van het terrein maatregelen genomen kunnen worden om ruimte te creëren van de das, echter dit is zeer onwenselijk om de volgende redenen. Ten eerste bestaat het risico dat de das kunstwerken ondergraaft waardoor kans ontstaat op schade en uiteindelijk leidt dit ook tot risico's op het verwonden of doden van dassen en in het ergste geval persoonlijke (menselijke) ongelukken door bijvoorbeeld instorting. Ten tweede zouden dergelijke maatregelen dassen aantrekken naar het

industrieterrein, wat de kans op aanrijdingen en andere welzijnsrisico's voor de das (bijvoorbeeld incidenten met honden) aanzienlijk vergroot. Derhalve heeft de inrichting van een nieuw leefgebied met kunstburcht minder risico's en een minder grote impact op de staat van instandhouding van de das dan het inpassen van leefgebied in het industrieterrein.

Bij de inrichting van het plangebied worden verder uitgebreide maatregelen genomen om het verwonden of doden van dassen te voorkomen.

8.3 Alternatieve werkwijze

De werkwijze van de geplande activiteiten wordt zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezigheid van de das en de ecologie van deze soort. Er is geen alternatieve werkwijze denkbaar die voor deze beschermde soort gunstiger is.

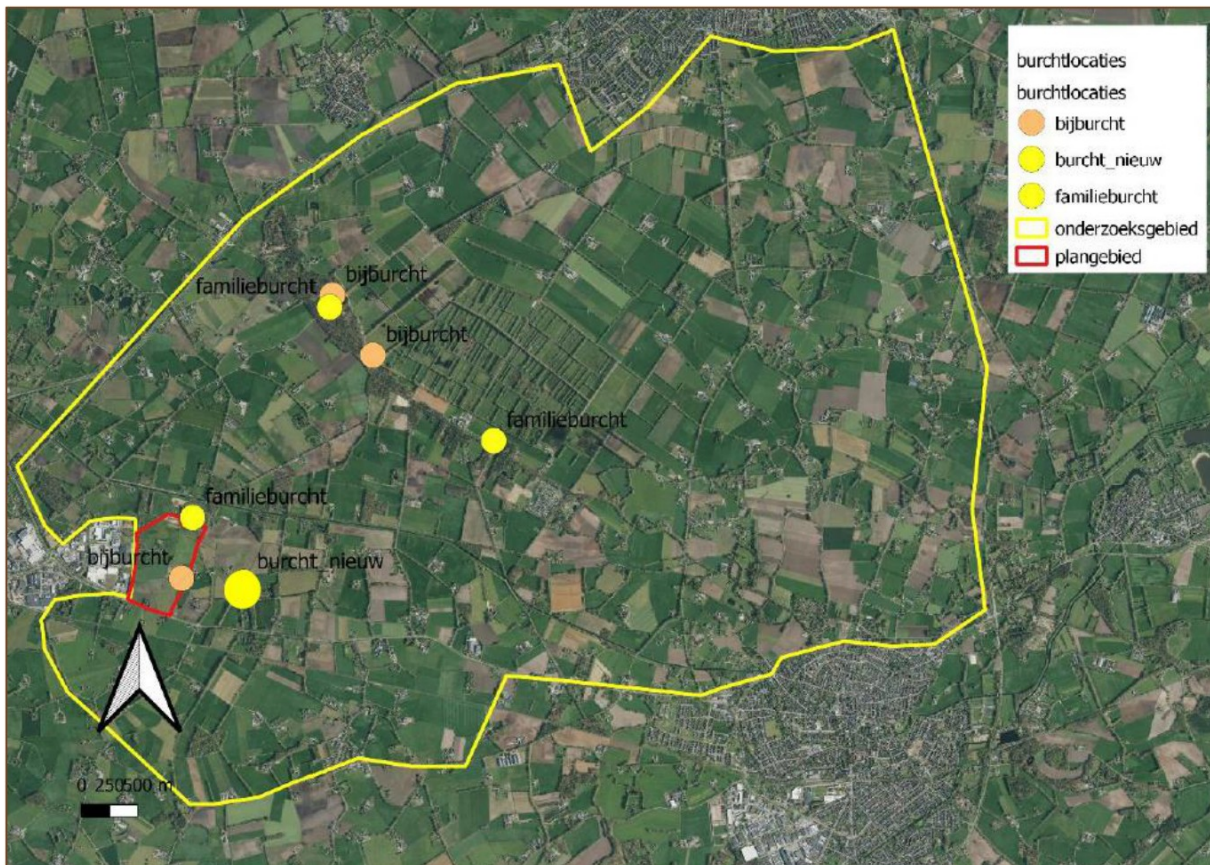
8.4 Alternatieve planning

De planning van de werkzaamheden wordt zo goed mogelijk afgestemd op de aanwezigheid van de van de das en de ecologie van deze soort. Binnen het meerjarige tijdsbestek van de realisering van dit plan is geen alternatieve planning denkbaar die beter is voor de das.

9. Gunstige staat van instandhouding

9.1 Staat van instandhouding

De das is een beschermde inheemse diersoort en de staat van instandhouding is relatief gunstig. De das staat sinds 1994 als 'thans niet bedreigd' op de Rode Lijst van Nederlandse zoogdieren. Rond het plangebied "VIP Varsseveld", is de regionale staat van instandhouding gunstig, in die zin, dat er sprake is van een leefgebied met enkele territoria van dassen: zie figuur 8 voor een actueel verspreidingsbeeld van de das rond het plangebied. De grote variatie aan uitwijkmogelijkheden in dit gebied is een positieve factor op de regionale staat van instandhouding. Het landschap rond het plangebied leent zich uitstekend als (alternatief) leefgebied voor de das door aanwezigheid van een typisch agrarisch Achterhoeks landschap met een grote diversiteit aan landschapselementen als houtwallen, bosschages, hagen, esranden, maisakkers, weilanden (rundvee, paarden e.d.), raaigraslanden en bloemrijke natuurgraslanden. Ten noordoosten van het plangebied bevinden zich op enige afstand (> 1,5 km) enkele recent bezette burchtlocaties van de das: zie figuur 8.

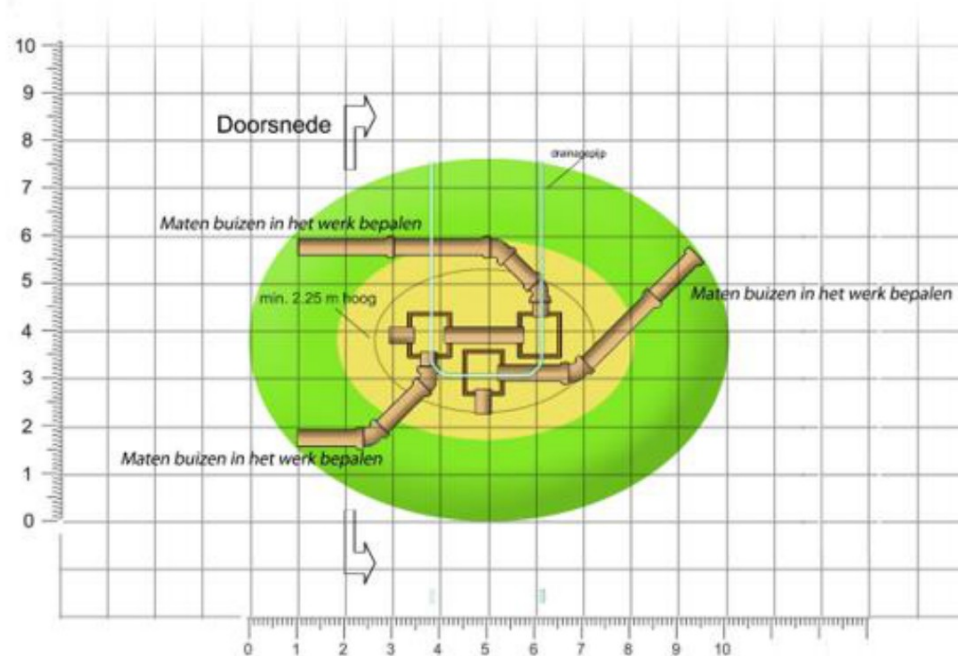
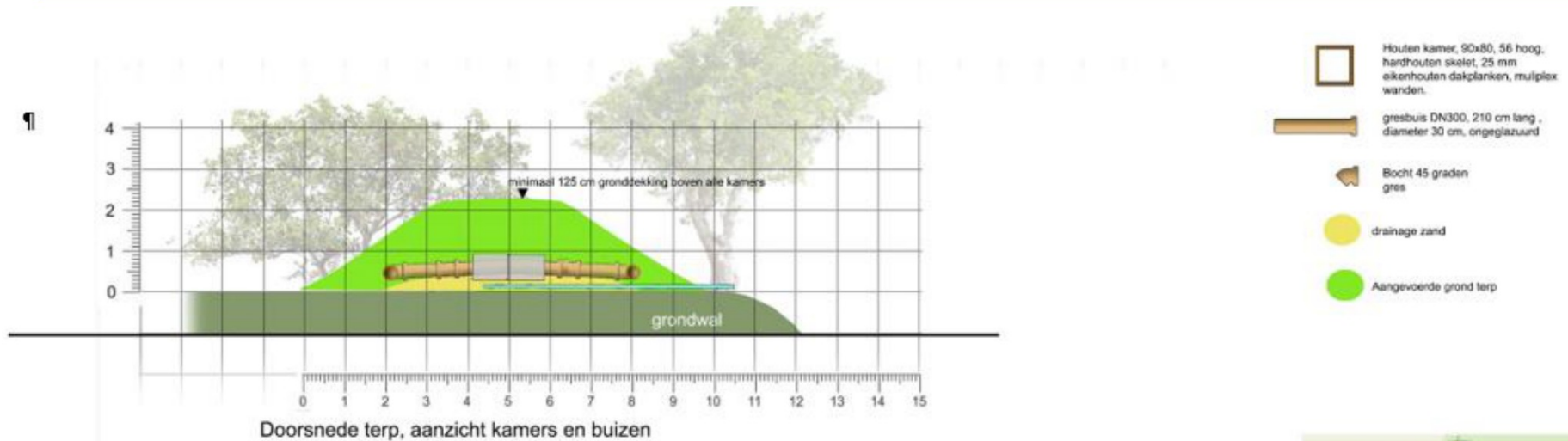
Figuur 8. Verspreiding van dassenburchten in de omgeving van de alternatieve, nieuwe burcht nabij het plangebied. Bron: 'Effectbeoordeling Das Varsseveld' (Projectnummer en versie: 6882 versie 1.0).

Door het aanleggen van een kunstburcht wordt de schade voor de das (verlies van een bijburcht) zo goed mogelijk gemitigeerd. Rond de kunstburchtlocatie en de te behouden kraamburcht blijft

ruim voldoende (alternatief) primair en secundair leefgebied behouden, beschikbaar en bereikbaar. Hierdoor zijn er ook geen nadelige effecten op de gunstige staat van instandhouding te verwachten. De huidige populatie zal geen negatief effect ondervinden van de te nemen maatregelen.

Voor gedetailleerde informatie met betrekking tot aanwezigheid/beschikbaarheid van primair/secundair foerageer-/leefgebied voor de das rond de huidige en de te behouden kraamverblijfplaats en de nieuwe kunstburchtlocatie zie het rapport 'Effectbeoordeling Das Varsseveld' (Projectnummer en versie: 6882 versie 1.0), opgesteld door Natuurbank Overijssel.

Bijlage 1: Tekening kunstburcht

Ontwerp kunstburcht gemeente Varsseveld
3 houten kamers, gres buizenstelsel

Opdrachtgever : Gemeente Varsseveld
Project : Bedrijventerrein Hofskamp-Oost III
Schaal : 1:100
Getekend : [Redacted]
Datum : december 2024

Ontwerp: [Redacted]

024

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl